

Els marines americans agafaren la simbologia catalana

Autor: Francesc Garrido i Costa
Data de publicació: 05-08-2014

Com és que a la base dels marines de Beaufort, a l'estat nord-americà de Carolina del Sud, hi ha la mateixa creu (la Santa Creu) que a la Catedral de Barcelona? En Francesc Garrido ens ho explica en aquest article.

La imatge de la dreta correspon a l'Església de Panamà. En un altre temps va ser aixecada en el que ara es coneix com a Panamà vell (va existir des de la fundació de Panamà l'any 1519, fins al 1671). La ciutat va ser traslladada a una nova ubicació, uns 2 km al sud-oest, en quedar destruïda després d'un atac del pirata anglès Henry Morgan. L'església millor conservada del barri antic de la ciutat de Panamà és la Mercè en què la façana, pedra a pedra, va ser moguda al seu lloc actual cap a l'any 1680.

Potser no us encaixarà, però el símbol que observeu a la imatge, segons ens explica la història oficial espanyola i mundial, va ser portat a Amèrica per "castellans".

El símbol –per a qui ho desconegui– consisteix en les armes del rei Jaume I (els quatre pals) i la Santa Creu de la Catedral de Barcelona, lliurada pel Bisbe Berenguer de Palou, segons ens diu el manual d'història de l'Orde de la Mercè. Per tant, sembla ser que els descobridors "castellans" van preferir portar a Amèrica simbologia catalana.

Sabem que, després de la fundació del primer convent mercedari a Santo Domingo, aquests van fundar a Panamà el primer monestir a Terra Ferma l'any 1522, que seria el punt de partida de l'expansió espanyola cap a Amèrica del Sud. El pare Francisco de Bovadilla, gran amic del fundador de la ciutat Pedrarias Dávila, va posar les bases d'aquest convent, que més endavant dependria de la província de Lima.

Fins aquí tot el que he exposat és història oficial, i continuo amb el manual d'història de l'Orde, autoritzat per Fr. Emilio Aguirre Herrera, Mestre General Romà, el 24 de setembre del 1996, solemnitat de Nostra Mare de la Mercè.

Observareu que ja ha aparegut el que penso que és una parella mercedària: el pare Francisco de Bobadilla i el fundador de Panamà Pedrarias Dávila. En llenguatge mercedari del manual són un clergue i un laic. Actualment, podríem dir-ne un clergue i un cavaller mercedari.

Aquestes suposades parelles mercedàries són una constant en el descobriment d'Amèrica. El primer sacerdot que va trepitjar terra mexicana va ser el mercedari anomenat fra Bartolomé de Olmedo, amic, capellà i conseller d'Hernán Cortés. El primer mercedari que va trepitjar el sòl de Veneçuela, va ser el pare Anton Merino, capellà del conqueridor Juan de Ampiés, fundador de Coro (1527). Cristòfor Colom portava un confessor mercedari en el segon viatge. Diu el manual: “Arran de la primera batalla en què En Colom es va enfrontar amb els indis, al maig del 1495, quan va succeir el miracle de la Creu i l'aparició de la Mare de Déu de la Mercè, es va construir, per voluntat testamentària d’En Colom, una capella dedicada a la Mare de Déu de la Mercè, proclamada Patrona de Santo Domingo el dia 8 de setembre de 1616”.

Quan el conqueridor Sebastián de Benalcázar arriba a Equador i a gran part de Colòmbia, l'acompanyen els mercedaris fra Hernando de Granada i fra Martí de Victòria. Des del Cuzco, surt l'avançat Diego d'Almagro, travessant part de Bolívia i del nord d'Argentina, per descobrir Xile (1535). Porta com a capellans els mercedaris fra Antonio d'Almansa i fra Antonio de Solís, i més mercedaris a Argentina i més a Guatemala i molts més a tot Amèrica.

Heu vist el quadre “La rendició de Sevilla”, de Zurbarán? Si no l’ heu vist, el mireu i entendreu la relació clergue/laic o clergue/cavaller mercedari.

La pintura és de l'any 1634, realitzada des del punt de vista d'una persona de l'època i, segons he llegit pet aquests webs, va ser un encàrrec dels mercedaris de Sevilla.

Penso que és probable que els conquistadors fossin cavallers mercedaris acompanyats de clergues mercedaris. Això explicaria l’escampada de Mares de Déu de la Mercè que són patrones de diversos llocs i entitats d'Amèrica.

Tot això que té a veure amb els marines americans?

Doncs, els marines americans es van enfrontar als mariners anglesos durant la guerra de la independència dels Estats Units i, per tant, van haver de triar una simbologia diferent a l'anglesa.

Quina simbologia podrien escollir que estigués a l'altura de l'adversari i que fos pròpia de conqueridors americans? Em penso que l'única simbologia que reunia aquestes característiques era la simbologia catalana. Els colors catalans.

Fixeu-vos-hi: El nom és català: marines; els colors són catalans, "scarlet and gold " o "or i escarlata" (“Faré dos parts iguals de l'argent e draps d'or e scarlates”, Boades: Feyts, 248). I ara he trobat aquesta imatge on un marine a la base de South Carolina, es recolza en una nau que té dibuixada la Santa Creu de la Catedral de Barcelona.

Si feu una visita a la catedral de Barcelona, a la Cripta de Santa Eulàlia, veureu que hi ha unes quantes creus d'aquestes pintades en negatiu: el fons és vermell i la creu és blanca. En algun cas la creu és de color daurat.

Santa Creu de la Catedral de Barcelona a la Base de marines de Beaufort.

Francesc Garrido i Costa